

SZÉKASZÓ

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT !

Esztenőforduló közeledtével mindannyiunknak érdemes elgondolkozni a múltféltben lévő esztendő fontosabbnak vélt eseményeire, s ha jóslatokba nem is bocsátkozunk, a 2008-as évben sorra kerülő feladatokat is előrevetíthetjük.

Közösségi életünkben van egy érdekes jelenség, ugyanis mindaz, ami történik azt érzékeljük, látjuk és lejegyezzük az utókor okulására. Hogy mire emlékszünk legszívesebben, mire lehetünk büszkéek? A válasz különböző lehet, nem mindenki egyformán ítéli meg az eseményeket, a megvalósításokat, talán a kudarcokat ebben az ellentmondásokkal teli közösségben.

Tény a 2007-es esztendőben is továbbfejlesztettük, szépítettük településünket. A karcfalvi, jenőfalvi iskolák, óvodák főjavítási munkálatai, az új piac kiépítése és környékének rendezése, a polgármesteri hivatal korszerűsítése, a Székaszó medrének szabályozása, vagy a hidak, pallók kijavítása mind-mind az előrehaladás bizonyítékai. Meg kell említenem azonban azt is, hogy parlamenti képviselőink és a megyei tanács vezetői messzemenően támogattak bennünket e munkálatok elvégzéséhez szükséges anyagiak megszerzésében. Ezért köszönet nekik és a

központi intézményekben, hivatalokban dolgozó munkatársaiknak, vezérigazgatóknak, akik segítségével jóval kevesebb anyagi támogatásban részesültünk volna.

Mindez kevés, ennyi nem elég, mondják- és mondják is- az elégedetlenkedők, akik gyorsabb, látványosabb eredményeket várnak el tőlünk. Ez is igaz. De sajnos, vannak helyzetek, akadályok, amikor ilyen – olyan bürokratikus eljárások miatt nem tudunk haladni, előbbre lépni. Ilyenek például a különféle munkálatok elvégzéséhez szükséges előtanulmányok elkészítése, a közbeszerzési szerződés összeállítása, a tervek és munkák pályázati kiírása, azok odaitélése stb. Nem elég csak a pénzösszeg kiutalása, annak elköltése szigorú előírások alapján történik. Nem kétséges azonban, hogy nekünk, községvezetőknek határozottabban kell legyünk a pályázaton nyert cégekkel szemben. Itt említem meg a karcfalvi 84-es községi útszakasz munkálatainál történt visszasságokat, a szennyvízcsatorna és esővízcsatorna lefektetésénél előforduló nehézségeket, a tervező, munkáltató és kivitelező cégek közötti nézetkülönbségeket. Jogos tehát az utcabeliek elégedetlensége a munkálatok

elhúzódnása miatt, amiért most, év végén elnézést kérek. Remélem az új évben ha minden a számításaink szerint történik, a 84-es útszakasz az egyik legmodernebb lesz a községben. Reménykedjünk, hogy így fog történni. Mindannyiunkon múlik.

Esztenőfordulón tele vagyunk gondokkal, de éltetjük magunkban a reményt. Jobb lesz, jobb legyen a 2008-as esztendő az azt megelőzőnél. Az Európai Unió tag lehetőségeket biztosít a fejlődéshez. Ez községünkre is érvényes, csak ki kell használni. Pályázni és pályázni. Így juthatunk olyan összegek birtokába, amelyeknek jól átgondolt és céltudatos felhasználásával elősegíthetjük településünk további felvirágzását. Szándékunk folytatni az elkövetkezőkben a szennyvízcsatorna-rendszer kiépítését, a központi vízvezeték lakásokba való bekötését, az iskolák, óvodák további korszerűsítését, az új piac végleges átadását, a kultúrthozon javítását, modernizálását, a műjégpálya befedését, a ravatalozó felépítése, parkok, parkolók kialakítása stb., hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Legyen hát dolgos év a most kopogtató. Dolgozzunk jó kedvvel, kitartással a magunk, a család, közösségünk hasznára- boldogulásunkért. Ebben kérem községünk minden lakójának együttműködését, segítségét, hogy legyen nyugodt, tartalmas életünk.

Adjon Isten jó egészséget mindenkinek, hogy az év utolsó perceiben bizakodással mondhassuk hagyományos jókívánásainkat:

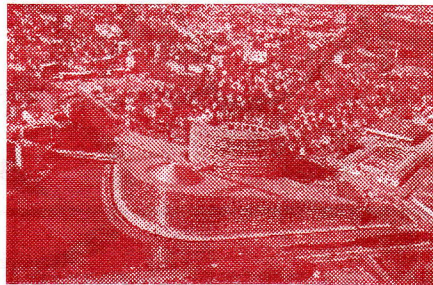
**ERŐT, EGÉSZSÉGET, BORT,
BÚZÁT, BÉKESSÉGET AZ ÚJ
ESZTENDŐBEN!**

*Gábor Tibor
Polgármester*

TANULÓKNAK, DIÁKOKNAK AZ EURÓPAI UNIÓRÓL

Minden érettségibizonyítvánnyal rendelkező romániai állampolgár jelentkezhet felvételi vizsgára bármelyik tagállam bármelyik felsőoktatási intézményébe. Ugyanolyan felvételi vizsgát kell tennie, mint a befogadó állam polgárainak. E tekintetben egyetlen tagállam egyetlen felsőoktatási intézménye sem alkalmazhat megkülönböztetést. Ez vonatkozik a felvételi feltételekre, illetve következményekre is. Aki valamilyen oktatási intézmény hallgatója kíván lenni, annak nem kell mást tennie, mint jelentkezni, valamint résztvenni a szükséges felvételi eljárásban. Ugyanakkor a diákoknak bizonyítaniuk kell, hogy tudják megélhetőségüket biztosítani. A más EU – tagállamból érkező pályázatokat nem érheti megkülönböztetés sem a felvételi eljárásban, sem a bontakozásban való elhelyezés tekintetében, sem bármilyen tandíjmentesség megpályázása során. A felvételi feltételek között mindenkor szerepel annak a nyelvnek a megfelelő szintű ismerete, amelyen az adott intézményben az oktatás folyik.

A tandíj fizetésével kapcsolatban említjük meg, hogy amennyiben a szóban forgó intézményben az adott ország állampolgárai ingyenes felsőoktatásban részesülnek, akkor a Romániából kiutazó diákokat is minden tekintetben azonos elbánás illeti meg. Amennyiben a szóban forgó tagállam diákjai az adott intézménybe történő felvételi feltétele beiratkozási díj

fizetése, és a tanulmányok folytatásához tandíjat kell fizetniük, akkor a romániai diákoknak is ugyanilyen mértékű beiratkozási díjat és tandíjat kell fizetniük.

Uniós egyetemen való tanulás esetén a romániai diák nem tarthat igényt a befogadó ország diákjait megillető havi – ösztöndíjra, diákhitelre, vagy más jellegű természeti juttatásra. Ez azt jelenti, hogy a diáknak magának kell gondoskodnia a megélhetéséről. Az oktatáshoz, tanuláshoz közvetve kapcsolódó kedvezmények, szolgáltatások kedvezményes igénybevételére vonatkozóan nincs egységes közösségi szabályozás. Mindezek ellenére léteznek az Európai Uniónak ösztöndíjas programjai, amelyek az ún. oktatási közösségi akcióprogramok keretében valósulnak meg. Mindezekről bővebben lehet érdeklődni a Tanügyi és Kutatási Minisztérium keretei között működő szakképzési ügynökségnél.

Végezetül megjegyezzük, hogy az Európai Unióban a középfokú oktatásért nem kell fizetni, kivéve természetesen, ha a diák egy olyan magániskolát választ, amely tandíj fizetésével vehető igénybe.

Összeállította:
Németh Sz.

Forrás: EUOKOS, RMDSZ

VILLÁMINTERJÚ DR. ANTAL VIDOR KÖRZETI ÁLLATORVOSSAL

Nyakig benne vagyunk a sertésvágások időszakában. Az ünnepek elkerülhetetlenül jönnek, a sertések visítva, vagy anélkül, de mennek a halálba. Az Európai Unió szabályai „kötik a kereket”. Mit tegyünk?

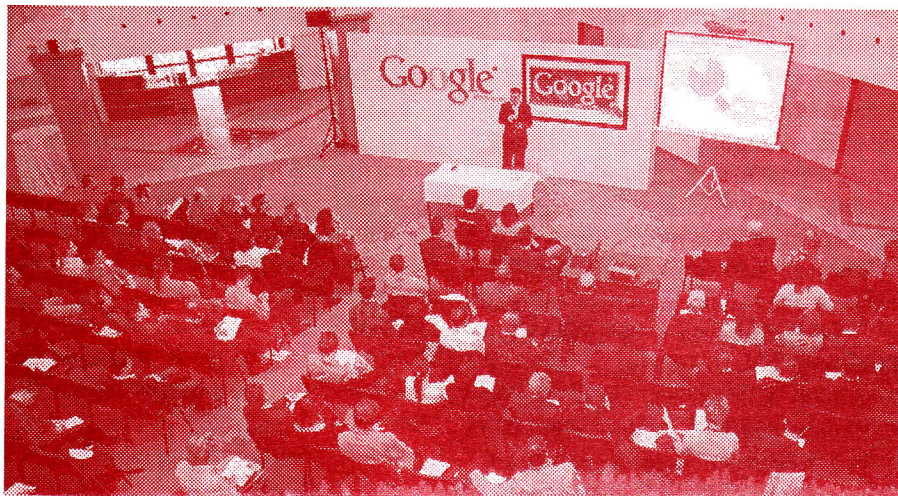
Nem kell dramatizálni a helyzetet, minden megoldódik, csak idő kell hozzá. Valóban az EU- s szabályok előírják a levágás előtti érzéstelenítést egy sajátos pisztoly segítségével. Ennek gyakorlati kivitelezése folyamatban van. Addig is nagyon fontos az állatok (mindenfajta állat) nyilvántartásának rendbetétele, hisz sok esetben különbözik a gazdánál lévő és az adatbázisokban szereplő számadat. Ezért kérem az állattartó gazdákat, hogy mielőbb tisztázzák velünk a létszámot, hozzák el a levágott, vagy eladott állatok fűlszámát. Mindezek függvényében kerülhet csak sor a támogatások érvényesítésére.

Ebben az átmeneti időszakban mit tegyen a gazda, ha máris igénybe akarja venni disznójának a „kegyes halál” ajándékát?

- Idejében kell szólnia szándékáról, közösen egyeztetjük az időpontot, s azután a mészáros tovább végezheti munkáját. Különben rendelet írja elő a trichinela vizsgálatot is. Ehhez a rekeszizomból kell egy darabkát megnézzünk mikroszkóppal. Természetesen mindkét esetben fizetés ellenében. Itt jegyzem meg, függetlenül, hogy levágják, vagy nem a sertést, a pestis elleni oltás kötelező.

Sejtésem (riporter) szerint egyelőre a követelmény alkalmazása várhatóan elmarad, vagy hiányos lesz. Addig meghalljuk (legalábbis az idén) szegény párák segélykérő visítását.

Lejegyezte:
Németh Sz.

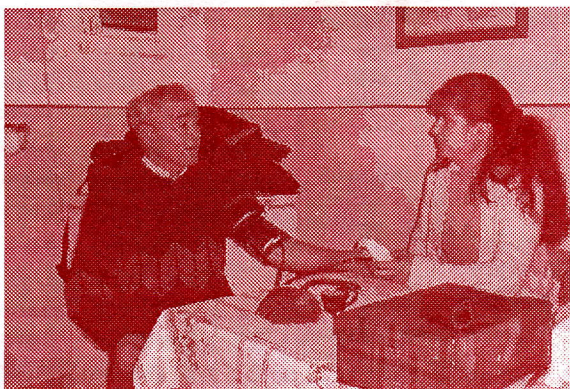

AZ EGÉSZSÉG FELMÉRÉSI PROGRAMRÓL

A Közegészségügyi Minisztérium által kezdeményezett, és finanszírozott tevékenység első öt hónapja után elmondhatjuk, hogy hasznos és sikeres. Az eddigi valós eredmények feldolgozása nélkül, a pacientárium kb. 1/3-a esett túl a vizsgálaton, a programálásunktól kissé lemaradva, és részeredményként elmondható, hogy felismerésre került 7-8 cukorbetegség, 5-6 májbetegség, vérérgényesség, vesebetegség, nagyon sok vérszírosság, magas vérnyomás stb. Az érdekes az, hogy mindezek a betegségek aparens, teljesen egészségesnek tűnő, tünetmentes emberekben észlelődnek, a korai felfedezés és a kezelés mielőbbi elkezdése gyógyulást, illetve a szövődmények megelőzését jelenti.

A jelentéktelennek tűnő kérdések és mérések mögött nagyon komoly informatikai program áll, amely a táplálkozási szokásokon, az életvitelen át, bizonyos betegségek családi halmozódásán át információt szolgáltatnak az egyén és a kö-

zösség testi és lelki egészségére vonatkozóan. Vidékünkön a hagyományosnak

számító disznóvágás, füstölt és sózott disznóhús fogyasztása biztosan közrejátszik a magas colesterin, és más colesterin frakciók jelenlétéhez, bár a colesterin koncentrációját metabolikus tényezők, öröklés, az endokrin működések, valamint az életfontosságú szervek, máj, vese állapota szabályozza.

A testsúly és a magasságból számítódik ki a testtömeg index, amely alapján soroljuk

be a túlsúlyt az elhízás különböző fokozatáig, amely szintén jelentős rizikófaktor, az érrendszeri megbetegedésekben a dohányzás, túlzott alkoholfogyasztás és szedentarizmus mellett. Mindezek a megbetegedések időbeni felfedezése, kezelése nagyban hozzájárul az életminőség javulásához, és ezáltal az átlagéletkor növekedéséhez.

A programmal kapcsolatban, a lakosság hozzáállása pozitív, igyekszünk ezúttal is népszerűsíteni. Ne azt nézzék, hogy milyen negatívum, büntetés lesz, ha nem vesznek részt, hanem azt sajnálják, amit veszítenek vele. A program amint tudjuk 2008. szeptemberig tart, aki valamilyen okból kimaradt, újraprogramáljuk. Azt se feledjék, hogy aki nem biztosított, vagy még nincs családorvosa, azokat is várjuk.

Dr. Waczel Attila

TANULÁS ÉS MAJMJOLÁS

Gyermekkorom óta vágytam arra, hogy világot lássak. Ez sajnos a 90-es évekigismert okok miatt – többnyire csak a határokon belül valósult meg. Az utóbbi két évtizedben nyílt lehetőség arra, hogy meglásam Európa néhány csodaszép vidékét, városait, falvait.

Utazásra nyilván a kíváncsiság ösztönöz és az a vágy, hogy mindent a szülőföldemmel való összehasonlításban közelítsek meg. Ilyenkor öröm tölti el szívem, hiszen a mi Kárpátjaink semmivel sem hátrábbvalók, mint Európa sok más hegye, a mi élővilágunkat számtalan európai ország jogosan irigyeli. Műemlékeink, ha szerényebbek is, a legvájtabb fülű szakértők szerint is Európa kultúrkincsei között méltó helyet érdemelnek.

Egy-egy útról hazatérve és a szép emlékekből táplálkozva, ismét a szomorú valóságra ébrednek.

A múltjára, érdemeire annyira mellőzve büszke népünk mily hamar mond le hagyományos tárgyi és szellemi értékeiről.

Minden településnek sajátos arculata van. Ez a természeti adottságokból (domborzat, vizek, élővilág, éghajlat), az ember alkotja tárgyi világból (épületek, területgazdálkodás), foglalkozásokból tevődik össze.

Múltban a falu arculatát többé-kevésbé az határozta meg, hogy a környezetébe az ember szervesen illeszkedett. Falun uralkodóbbak a természeti elemek és ennek köszönheti varázsát. Hány író, festő, zeneszerző számára kiapadhatatlan ihletforrás a falu? Mit is jelentett és jelent még ma is egy városban nevelkedett gyermek számára a falun élő nagyszülőknél töltött vakáció.

Sajnos, falvaink rohamosan veszítik el igazi mivoltukat. Félreértés ne essék, jó, ha nem járunk sárban, jó, ha minden házban van fürdőszoba, gépesített háztartás, az is jó, ha a garázsban gépkocsi lakik.

Számos, meglátogatott XII. XIII. században épült településen eredeti formájukat megőrizve állnak a házak középületek, a nyolcszáz éves megkopott, macskaköves utcákon lassan gördülnek a Mercedesek, Peugeot-ok. A házakban több száz éves gerendák, díszes, korabeli cserepek tanuskodnak a hagyományörzésről, és nem Bramac tetőcserép sem termopán nyílászáró. Beton sehol nem látható. A vizek kristálytiszta, a partot izléses kőfal vagy öreg fűzfák gyökérzete védi a legnagyobb biztonsággal. Parkokban a dísznövények a tájra jellemzőek. Egy szóval, ezek a népek legnagyobb tisztelettel őrzik sok évszázados kincseiket, tudva azt, hogy múlt nélkül nincs jövő.

Elődeink közül sokan utaztak külföldre mesterséget tanulni. Gondoljunk csak Tótfalusi Kis Miklósról, aki a XVII. században Hollandiába ment elsajátítani a könyvnyomtatás művészetét. A sok kecsesgató ajánlatot visszautasítva, hazatért és Kolozs-várt, igen nehéz körülmények között létrehozta a könyvnyomtatás alapjait, amivel anyanyelvi kultúránkat gyarapította magyarul, nem hollandul. Tehát tanulni ment és tudást hozott.

Tudom, falustársaim között szép számmal vannak akik magasszintű mesterségbeli tudással tértek haza és azt itthon gyümölcsöztetik.

Sajnos, nem ritkák azok a külföldet járók, akik kritika nélkül hoznak és próbálnak meghonosítani olyan tárgyi és szellemi elemeket, amelyek vidékünkötől, népünkötől teljesen idegenek. Tehát külföldön nem tanulnak, hanem majmólnak. Kényelmes, de értéktelen, sőt, többnyire romboló hatású cselekedet ez. Átvenni minden kritika nélkül dolgokat, csak azért, mert ott divat vagy éppenséggel az illető országnak sajátja de nálunk tájidegen, az, ha úgy tetszik nemzetárulás.

Macalik Ernő

ÍGY LÁTJA A JÖVŐ NEMZEDÉKE

Karácsonykor azt szeretem, amikor eljön este az angyal. És még azt, hogy Karácsony estéjén misére kell menni és a pásztorjáték is tetszik. Adventben azt szeretem, hogy koszorút kell csinálni. Amikor minden vasárnap misére kell menni. Minden vasárnap egy gyertyát meg kell gyújtani. Szerintem ezek a legszebb évek.

Tamás Emília V.B. osztály

...

Az az én szerény véleményem a Karácsonyról és az Adventről, hogy az Advent az a várakozás ideje. Várjuk a Kis Jézus születését vagyis az eljövételét. A Karácsony pedig a szeretet ünnepe. Hiszen mindenki a szerettei körében tölti. Mi, a gyerekek várjuk az angyalt. Én nagyon szeretem ezeket az ünnepeket, mert a vakáció is ekkor van.

Gidró Mónika V.B. osztály

...

Számomra a Karácsony nagyon sokat jelent. Karácsonykor az emberek örvendenek és együtt ünnepelik a Jézus születését. Karácsonykor meggyónunk és áldozunk. A szeretet ünnepe. Este az emberek megajándékozzák egymást és misére mennek. Karácsony egy nagyon szép ünnep.

Bartalis Emőke VIII. o.

...

A Karácsony télen van. Akkor van a legszebb ünnep. Karácsony estéjén megszületik Jézuska. Azon az estén a felnőttek megajándékozzák a gyerekeket. Jön az angyal. Karácsonyfát tesznek a szobába. A fa fel van díszítve szaloncukorkákkal, angyalhajjal, gömbökkel stb. Szerintem a Karácsony a legszebb ünnep a világon.

Antal Szilvia V.B. o

...

Számomra a Karácsony nagyon fontos, mert ilyenkor kapunk ajándékot és ünnepel az egész család. Azt ünnepeljük, hogy Kis Jézus megszületett. Én nagyon szeretem az ünnepeket.

Bíró Andrea V.B. osztály

...

Számomra az Advent és a Karácsony egy nagyon boldog ünnep, mert az emberek ilyenkor készülődnek Karácsonyra az adventi hetekben. A pásztorjáték és a karácsonyi énekek ugyancsak szépek a templomban.

Bara Levente V.B osztály

...

Szerintem a Karácsony a szeretet ünnepe és az ajándékozás ünnepe is. Az Advent a Jézus Krisztus születésére a készülődés. Én Adventben minden vasárnap meggyújtok egy gyertyát, imádkozok és készülök a Jézuska születésére. Ajándékozni én jobban szeretek mint kapni, mert akkor látom, hogy valaki örül annak amit én adtam.

Gyenge Anita V.B. osztály

...

Az Advent 4 hétből áll. Jézus születését várjuk. Adventben mindenki szokott adventi koszorút készíteni. A négy gyertya azt jelenti rajta, hogy régebb az emberek 40 évet vártak Jézus születésére. Mi most nem 40 évet várunk, csak négy hetet. Minden vasárnap meggyújtunk egy gyertyát. December 25-én, Karácsony a mi szeretet ünnepünk, ilyenkor mindenki megajándékozza szeretteit.

Szécsi Krisztina- Edit VII. A. osztály

...

Nekem a kedvenc ünnepem a Karácsony. Azért szeretem, mert akkor ünnepeljük Jézus születését. Karácsony előtt koszorút készítünk és minden vasárnap egy gyertyát

meggyújtunk. Karácsonyi időben meggyónok és áldozok. Karácsony estéjén megajándékozzuk egymást és reggel elmegyek misére.

Gábor Anita VIII. osztály

...

Számomra, s szerintem mindenki számára a Karácsony boldogságot jelent. Megszületik Jézus, a mi Megváltónk. Karácsony napján este eljön az angyal és a gyerekek nagyon örülnek. Sok ajándékot kapnak. A gyerekeknek a Karácsony ajándékozást jelent. A felnőttek számára nemcsak az ajándékozást kellene jelentse, hanem azt, hogy örüljenek Jézus születésének, mert a Karácsony a szeretet ünnepe.

Sánta Tímea Katalin VIII. osztály

...

A Karácsony az év legszebb ünnepe. Az adventi várakozás után mindannyian örvendünk, hogy megszületett a Megváltó. A Karácsonyt megelőző napokban nagy a sürgés- forgás, közösen takarítunk, sütünk, főzünk, ajándékot csomagolunk. Karácsony éjszakáján templomba megyünk, együtt énekeljük a Csendes éjt, Mennyből az angyalt...

Márton Biborka VIII. o

...

Számomra a Karácsony a boldogságot jelenti. Karácsonykor a gyerekek örülnek, mert kikapják a téli vakációt és várják Jézuska születését. A karácsony mindenki számára az egyik legszebb ünnep, mert ilyenkor összegyűl az egész család és mindenki megnézi a karácsonyi ajándékát. Este elmegyünk a misére, megnézni a pásztorjátékot. A Karácsony a szeretet és a boldogság ünnepe és nekem ez az egyik kedvenc ünnepem.

Imets Izolda VIII. o

ÜNNEPI KÉSZÜLŐDÉS AZ ÓVODÁBAN

Az ember legfontosabb motívumai az érzelmek. Óvodáskorban az egész viselkedést az érzelmek irányítják. Nevelőmunkánk akkor a legeredményesebb, ha a gyermek érzelmeit aktivizálja.

Az elmúlt hetek neves napjaira való készülődések változatos lehetőségeket kínáltak a szülők és óvodapedagógusok számára, az érzelmek széles skálájának megjelenítésére, a gyermeki személyiség fejlesztésére. Meleg, szeretetteljes légkörben fontuk meg az adventi korszorút, közben megbeszéltük az adventi szimbólumok jelentését, a várakozás,

Családról, szülőfaluról gazdagítottuk ismereteiket, Szent család példájára, pozitív viselkedésre készítettük. A gyermekek szorgalmasan hímezik Jézuska ruháját mindennapi jócselekedeteikkel, hogy méltó helyet készítsenek szívükben Jézuska születésnapjára. Több népmesét mesélünk, amelyekben jelen vannak:

az igaz szeretet, küzdelem, tisztaság, szorgalom, segítségnyújtás „a mi nyelvünkön”. Néhány gyerek részt vesz „Szállást keres a Szentcsalád” hagyományápoló tevékenységben Hegyalja, Felső vasút utcában, ahol elevenen megélheti, közvetlenül bekapcsolódhat a családi élet igazi szépségeibe, a

jó szomszédi kapcsolatok erősítésébe. A mai nagyon elfoglalt emberek körében ezt a hagyományt életben tartani szép kihívás. Talán sosem volt nagyobb a szeretet szükséglet, mint ma: szülő és gyermek, család és óvoda, óvoda és iskola, ember és embertárs között. Személyiségfejlesztő tevékenységünkben állandóan figyelünk a modellnyújtás

fontosságára, a szocializációs közeg milyenségére. A szeretetkocka használatával, célravezető társasjátékok játékosával segítjük az érzelmek irányítását, a tudás iránti étvágyuk felkeltését, cselekvéseiken át elvezetjük a jól végzett munka öröméhez, így megtalálják azt, amit szeretnek csinálni. Így észrevétlenül fejlődik önuralmuk, kitartásuk, kreativitásuk, toleranciájuk.

Mindezekhez elkerülhetetlenül szükséges, hogy oktató-nevelő munkánkban a család segítőtársunk legyen. Kapcsolatunk erősítése és a család segítése céljából indítottam decemberben az „Így neveljünk” tanfolyamot szülők részére, melyen hatékony nevelési módszereket, eljárásokat ismerhetnek meg. Magukévá téve nyugodtabb, kiegyensúlyozott, kreatív, életörömmel tele gyermekeket nevelhetnek, olyanokat amilyeneket a gyermekrajzok üzennek, melyek témája, kivitelezése a legőszintébb gyermeki lélek mélyről fakadt.

Jaszénovics Teréz

megjavulás lehetőségeit. Rajzos levelekben küldtük el Mikulásnak üdvözlőleveleinket, óhajainkat, kéréseinket. Kérésünkre december 5-én megérkezett Mikulás, tele puttonyával átsétált a gyermekrajzokkal, kézimunkákkal díszített óvoda folyosóján, minden terembe bekopogott. Vidáman csendült fel a gyermekek ajkán „Jön a Mikulás, legyél jó pajtás! Megjött a Mikulás itt van már, tele van a puttony, téged vár.„ A három csoport ünnepi köszöntőműsora után Mikulás szétosztotta a csomagokat a gyerekeknek, örömeinkre senki sem kapott virgácsot, közben elégedetten dicsérte a gyerekeket a rendszeres óvodalátogatásért, a kedves köszöntésért, majd elégedetten távozott.

A következő napokon a gyerekek szívesen vállalták Mikulás szerepét a dramatikus játékokban, amikor számon kérték a jó cselekedeteket.

A gyerekek tudásvágyára, természetes kíváncsiságára alapozva kívántuk pozitív érzelmeiket ébren tartani a karácsonyt megelőző időszakban is.

ÍGY HALLOTTAM...

Fülöp László megjelenés előtt álló gyűjteményéből

...

ÁLLATVÁSÁR

Édesapám, jöjjön hamar, mert marhát keresnek!

...

AKKOR PÉNZ NINCS

Csíki székely deszkát visz Udvarhelyre eladni. A tolvajok jövet megállítják.

– Pény vagy élet!

– Pény – mondja a székely. – De legalább a mellényt löje át, hogy Máriauskával tudjak elszámolni. Na még itt is, na még itt is.

– Nincs több golyóm! – mondja a tolvaj.

– Akkor pénny sincs, a kutya mindenit!

...

DISZKRÉCIÓ

Székely a fiával takar. A munka végeztével a legény kiabálja az édesapjának, hogy a villát és a gereblyét hova dugta el. Amikor közel kerülnek egymáshoz, az édesapja figyelmezteti a fiút, hogy nem szabad hangosan mondani, hanem csak halkán, hogy más ne hallja. Másnap munkakezdés előtt a legény az édesapja fülébe súgja:

– Desapám, a villát és a gereblyét ellopták.

...

AFRIKAI KALAND

Afrikai útról hazatérve a komájának mesél a székely.

– Te komám, a sivatagban sétáltam, és egyszer csak szembejött velem egy oroszlán. Én sem voltam rest, felmáshztam egy fenyőfára.

– Menj el, komám, a sivatagban nincs fenyőfa – így a másik.

– Olyankor nem nézed, hogy van-e vagy nincs!

...

A NYELVTUDÁS

A csíkszentdomokosi elágazásnál kapál a székely bácsi a fiával. Megáll mellettük egy idegen kocsi. Több nyelven próbálkoznak megtudni, merre menjenek, ha a Gyilkostóhoz szeretnének eljutni. Nem tudták megérteni egymást. Mikor elmentek, azt mondja az apa:

– Látod-e, fiam, jó volna legalább

egy idegen nyelvet tudni.

– Hát ezek eleget tudtak, s mit értek vele – mondja a fia.

...

ÚTBAIGAZÍTÁS

A vadászok megkérdezik az erdőn kaszáló bácsitól:

– Látott-e nyulat errefelé?

– Igen – és már mutatja is az irányt, hogy merre ment.

A vadászok elmennek, kis idő múlva azonban visszajönnek, mert nem láttak nyulat.

– Mikor látta a nyulat, tata?

– Hát ejsze egy hete es van!

...

VADÁSZMESE

A székely meséli a komájának:

– A sivatagi barangolásaim során egyszer csak megpillantottam egy oroszlán. Sajnos fegyver nélkül voltam, csak kés volt nálam. Rávettem magam a nagy állatra, s gyorsan levágtam a lábait és a farkát.

– Miért nem vágta le a fejét?

– Azt már valaki levágta.

...

TÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁSON

Bíró a tanúhoz:

– Mikor látta, hogy a vádlott a harmadik emelet ablakából ki akarja dobni az anyósát, miért nem sietett a segítségére?

Tanú:

– Mert láttam, hogy a vádlott elég erős ember ahhoz, hogy ezt egyedül is elintézzze.

...

BÖRTÖNBEN

– Mit mondott édesapád, amikor meglátott a börtönben?

– Isten hozott fiam!

...

VIZSGA

Sorompóőrök vizsgáznak. János bácsi nyugdíjazás előtt áll, a vizsgáztató felteszi a kérdést:

– Mit tesz, ha a 4100-as személyvonat jön felfelé, és a 403-as jön vele szembe lefelé?

– Bémejek, s megmondom, hogy jere ki, Tera, mert még ilyent nem láttál.

...

SZÉKELY LEGÉNY ÉS A DON KANYAR

Végzi a legény a nagy dolgát, és potyognak a könnyei.

– Métt sírsz, János? – kérdezi a társa.

– Desanyám azt mondta mindig, hogy menjek el távolabb a háztól s...ni, de én jól eljöttem.

...

LÁNCHÍD ÉS A SZÉKELY

Sürgősséggel végzi a nagy dolgát a székely a Lánchídon. Odamegy a rendőr.

– Fejezze be, bácsi, mert viszem el!

– Várjon, kettőt nyomok, s viheti.

...

A KÍGYÓ

János találkozik Andrással.

– Igaz, hogy az anyósodat megmarta egy kígyó? Na, és meghalt?

– Igen. A kígyó.

...

SZÉKELYEK A SIVATAGBAN

Két koma sétál a sivatagban. Jön szembe egy oroszlán.

– Te komám, csak épp katolikus lenne.

Ahogy a távolság rövidül, egyszer csak letérdel az oroszlán és keresztet vet.

– Édes Jézus, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk, Ámen.

...

A GYERMEK ÉS AZ ÁLLATKERT

– Te, Jóska, nem kellene elvinni a gyermeket az állatkertbe?

– Ne hordozzuk, ha szükségük van rá, eljönnek utána.

...

A KUTYA ÉS A GYORSVONAT

Néprajzkutató sétálgat lefelé Bükkhavas patakán. Megkérdezi az idős bácsikát, hogy a fél 7-es személyvonatot eléri-e. A bácsi azt feleli:

„Ha a komám kutya el lesz csapva, maga a fél 5-ös gyorsot is eléri.”

...

MECHANIKUS VAGY KATOLIKUS

Külföldi kirándulók autója egy székely faluban romlik el. Megkérdeznak egy idősebb bácsit, lakik-e a faluban mechanikus.

– Ebben a faluban olyan nincs – így a bácsi. – Itt mindenki katolikus.

...

ÁGYNEMŰCSERE

A kórházban a főnővér bejelent:

– Ma ágyneműcsere lesz! István bácsi András bácsival cserél!

...

...
HELYES KÖZLEKEDÉS

János bácsit figyelmezteti a rendőr, hogy az útnak nem a jó oldalán megy. Errefel hátraarcot vág a tata és elindul.

– Na most jó felén menyek-e?

...
AZ ISKOLÁBAN

Az iskola udvarán sír egy gyermek. A szolgálatos tanár megkérdi:

– Miért sírsz kicsi fiam?

– A számtantanár beleesett a pocsolóba!

– Hát azért miért sírsz?

– Az egész osztály látta, csak én nem.

...
ISKOLAMŰHELY

Az iskolaműhelyben sír egy tanuló. Az igazgató megkérdezi, hogy miért sír.

– A mester bácsi egy nagyot vágott a kalapáccsal a kezére.

– Azért te miért sírsz? Az elején én is kacagtam.

...
KÉRÉS

Az iskolával szembeni gyalog átjárónál sír a gyermek. Egy néni megkérdezi, hogy miért sír.

– Elkéstem az iskolából.

– Jó, jó, de legalább most miért nem igyekszel?

– Édesanyám azt mondta, hogy ne menjek át a gyalogátjárón, amíg minden kocsni el nem megy, s még egy sem jött.

...
HARANGHIÁNY

A püspök egy kis faluba érkezik bérmálni.

– Miért nem szólt a harang a fogadásomon? – kérdezi a harangozót.

– Annak nagyon sok oka van, püspök atya.

– Mi lenne az?

– Az első: nincs harangunk...

– A többit ne is mondja!

...
A KILENCEDIK PARANC SOLAT

A kisfiú többek között azt gyónja:

– Más feleségét megkívántam.

– Hogy történt ez? – kérdezi elképedve a plébános.

– Tetszik tudni, a mamám gyakran ver engem, a barátom sose kap ki.

Ezért én azt kívántam, hogy bárcsak ő lenne az én mamám.

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

(régí kalendáriumokból tallózva)

...
Fene egye meg a más macskáját, csak miénk tartsa fel a farkát = nem törődünk a más bajával, csak a magunk dolga érdekel.

...
Fokhagymásan lépik = rátartós, büszke.

...
A fősvény maga sem mer eleget enni = a fősvény ember olyan ostoba, hogy még az ételt is sajnálja magától.

...
Ha fülem nem volna, meg sem hallgatnám = nem érdekel a dolog, legszívesebben nem is hallgatnám meg.

...
Lett magától, mint a fűrészporból a bolha = senki sem akarta, mégis létrejött, keletkezett valami.

...
Letette a fűzfaszéket = nagyon sokáig elmarad valahol, különösen látogatóban.

...
Zörög, mint a fatarisznya = szüntelenül zsörtölődik, zsembel.

...
Belenéz a tormás fazékba = sír.

...
Farkasnak mutat erdőt = olyan embert tanít valamire, aki nála többet tud a szóban forgó dologról.

...
Fából faragja a borotvát = olyasmit készít, amiről előre is látszik, hogy teljesen használhatatlan lesz.

...
Úgy maradt, mint a szedett fa = mindent elvettek, és magára hagyták.

...
Megjobbítja magát, mint a farkaskölyök = nem javul meg, sőt egyre gonoszabb lesz.

...
Tele van méreggel, mint az alma féreggel = mindig mérges, mindenért haragszik.

...
Megvendégték az ajtó mögül = megverték, ellátták a baját.

...
Olyan, mint az estig süttő asszony = nagyon lassú munkájú.

...
Kiborotválkozik az idő = kiderül az ég és hidegre áll.

KLÓNOZOTT ÉVA

Karácsony másnapján szárnyalta körül Földünket hír, miszerint egy kutató-csoportnak sikerült előállítania az első klónozott embert, aki Éva névre hallgat. Bizarr, furcsa hír az ilyen éppenséggel karácsony táján, amikor Jézus születését ünnepli, idézi fel a világ. A klónozás, az embermásolás, a génmanipulációs eljárások lehetősége félelmet, ellenérzést vált ki az emberekből, mint minden, ami nem természetes – senki nem akad fenn azon, hogy a paradicsomi Évát az Isten Ádám oldalbordájából teremtette. Nos, az oldalbordás Évával szemben (aki vétkezett, mert evett a Tudás fájának gyümölcséből, és ezzel megelőlegezte a genetikai kutatásokat is, illetve előkészítette a „klónozott Éva” létrejöttét) a „tudományosan előállított” Éva meghökkenti a közvéleményt, jóllehet a géneknek, a génszöveteknek jó irányban való alkalmazása az emberi élet hasznára fordítható.

Az emberiség ugyanis az eltelt századok során beavatkozott a növény- és állatvilágba, szelektált, nemesített, viszont önmagát kénytelen volt elhanyagolni, mert erkölcsi és jogi korlátokba ütközött. Az emberiség – mondhatni – kénytelen volt saját degenerációjával együtt élni, cipelni súlyos örökségeket, terheket. Ilyen szempontból bizonyos betegségek, nyomorúságok elhárításában talán a genetika jelenti a hasznos beavatkozást, viszont visszaélni indoktalanul a természetessel, az istenivel, háborzongató, félelmetes lehet...

A klónozott Éva híre, nyilván, szenzációként hatott, és alkalmat nyújtott arra, hogy jeles humanista tudósok, orvos-professzorok, genetikusok véleményt nyilvánítsanak. A szenzációs hír mellett viszont ilyenkor, év végén megfogalmazódik az is, hogy hány abortuszra, terhesség-megszakításra került sor egy-egy országban, a világon. Hát sok millió természetes, isteni indíttatás, születés maradt el; talán a legtehetségesebbek, a legigazabbak nem születtek meg az idén sem! És itt van az igazi baj, az igazi tragédia! Nagyobb az elhalálozási mutató, mint a természetes születések száma. Valami heródesi pusztítás folyik már az anyaméhben, és karácsony másnapján az ördög hírül adja: megszületett a klónozott Éva. Vajon kik helyett?!

Ferencz Imre:

Utánrendelés elődökről
Status Könyvkiadó 2003

KARÁCSONYI ÉNEK

Vedd ajándékul szívemet,
Oh édes Jézusom,
S minden eszemet, kedvemet,
Én kedves Krisztusom.
Itt imádván szent testedet,
Mutasd hozzám kegyelmedet,
Oh én szerelmes kisdedem,
Testté lett Istenem!

Hogy magad így megaláztad,
Oh édes Jézusom,
Minden elme elhull rajtad,
Oh csudás Krisztusom.
Szemlélvén téged jászolban,
Mélyen hatsz gondolatomban,
Oh én szerelmes Jézusom,
Felséges Krisztusom.

Mi kényszerített tégedet,
Oh édes Jézusom,
Hogy így elrejtéd fényedet,
Oh kegyes Krisztusom?
Hozzánk való szeretetből
Ezt műveléd, s jó kedvedből,
Oh drága-látott Jézusom,
Kicsinded Krisztusom.

Engedd, én is szeresselek,
Oh édes Jézusom,
Szent étellel kövessék,
Kalauz Krisztusom,
Add segítő malasztodat,
Nyújtsd isteni jobb karodat,
Oh én szerelmes kisdedem,
Édesem, kedvesem.

Kösd jászlacskádhoz szívemet,
Oh édes Jézusom,
Fektesd szénádra fejemet,
Ártatlan Krisztusom:
Soha meg ne tagadjalak,
Sőt végetlenül áldjalak,
Oh én szerelmes Jézusom,
Meváltó Krisztusom.

*XVII. század közepe
Ismeretlen szerző*

IDŐS KARÁCSONY

Idős személyek visszaemlékezései
gyermekkoruk förténeiseire

...

Mészáros József bácsi így emlékezett:

„Hatvan évvel ezelőtt 8 éves korunkban volt az elsőáldozás. Ezután az évkor után a szülők, a tanyítók és a papnak a szigorú követelésüköt és parancsukat meg kellett fogadni és azt be kellett tartani, mert ha nem, jött a nadrágszív vagy a szigorú büntetés.

Tehát Advent idején minden reggel 6 órakor hajnali misékre kellett menni, mert abban az időben minden reggel, a szombat és vasárnap kivételével hajnali mise, rorate volt.

A sekrestyében volt egy nagy füzet, és abba bele kellett írnia a nevét mindenkinek és azt, hogy hányadik osztályos. Az szerint készítették el a karácsony estéli pásztorjátékot, meg a házszentelésre, Vízkeresztre a csengettyüsököt és a vidimusokat.

Minden vasárnap az iskolából, névsorszólítás után, a tanító vezetésével mentünk a kicsimisére. Sajnos most nem így van, mert a szülők nemigen vonják felelősségre a gyermeküköt.”

...

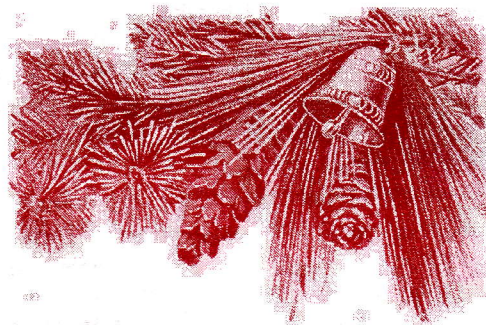
Antal Ferencné így mesélt:

„Nagyon szívesen emlékszem vissza. Még óvodáskoromban sokat szerepeltünk. Popovics Erzsébet óvónő foglalkozott a gyerekekkel. Mikulásra is, karácsonyra is szép ünnepségeket szerveztek. Emlékszem színpadon adtuk elő egyszer az Árvagyerek című darabot, Székely Ágnes (Székely András testvére) játszotta a Jézuskát. Szép szőke, göndör haja volt. Én voltam az árvalány, az árvafiút pedig Bara Laci szerepelte. Még ma is tudom a verset: "Árva vagyok, nincsen anyám s apám, csak úgy nevelkedtem, mint virág rózsafán. A ruhácskám rongyos is nagyon, hideg szél fúj, fázom is nagyon..." A Jézusnak elénekeltük a bánatunkat, ő meghallgatta s szép ruhákat kaptunk ajándékba, én egy szép bársonyruhácskát...

A háború utáni karácsonyok is nagy

szegénységben teltek. Cukor sem volt. De kitalálták, hogy cukorrépából melaszt főztek, cukorka helyett azt használták. Becsomagolták krepp papírba, vagy selyempapírba, azt tették a karácsonyfára. Vagy volt úgy, hogy tésztából kockákat süttünk. Édesanyám, szegény mindig este későn készítette azokat, hogy mi gyerekek, ne lássuk.

Mindenki maga sütötte a kekszet. A

faluban Fülöp Mancika néni szüleinek volt kekszvágoja, azzal készítették a szeren a karácsonyi süteményt. Kicsi madarakat is készítettünk tésztából: szemet, csórt for-

máltunk neki, azokkal díszítettük a karácsonyfa ághegyeit.

Diót is tettek a karácsonyfára. Készítettünk még kis kosarakat krepp papírból, azt megtöltöttük mogyoróval. A karácsonyfa tetejére csillagot készítettünk sztaniolpapírból, nagy értéke volt annak, meg kellett becsülni! Amikor a karácsonyfát leszedtük, a sztaniolpapírt mind kisimítottuk, betettük egy nagy könyvbe s a következő évben ismét elővettük.

Aztán fűztünk fel kakast is, pattogatott kukoricát. Az angyalhaj a háború után későn jelent meg ismét. A háború előtt volt minden, cukorka is, csak sok pénzbe került. A faluban csak az iparosok és a kereskedők tudták megvenni. A földművesnek ilyesmire nem jutott.

Édesanyám vett egyszer egy kápolnaalakú díszet. Azt több tíz éven keresztül használtuk. A háború utáni években nehéz volt pénzhez jutni.

Aztán jártunk a betlehemesekkel. Minden házhoz bementünk. Adtak pénzt is, diót, almát, mogyorót. Akkor volt minden háznál mogyoró. A padláson a régi káposztafőző fazakakban tartották a mogyorót, borsót. (Ezért szerettünk felmenni a hiúba, valóságos csemege volt az a gyerekek számára).

A családok éjfélmisére mentek, mindig sokan voltunk a templomban. A pásztorok körbekerülték a templomot. Sas Antal esperes idejében nagy örömmel mentünk a templomba. Aztán a háború közbejött, s kicsit megzavarta a dolgokat...”

Kérdezett: Kelemen Erzsébet

KARÁCSONYFA DÍSZÍTÉS

A Karácsony az év egyik legnagyobb ünnepe. Ma már sokak számára szinte elképzelhetetlen a karácsonyeste karácsonyfa nélkül. A karácsonyfát régen almával, dióval, mézespogácsa-alakokkal és cukorral díszítették. A technika – az élet más területeihez hasonlóan – ide is benyomult: a fán a házi ínycsikléteket mára felváltotta a szaloncukor, illetve annak sok-sok fajtája; a saját készítésű színes papír- vagy bogyláncok helyébe üvegdíszek lépnek; a gyertyák helyén pedig színes villanygömbök világítanak.

Az üzletek polcait a gömbök és színes figurák ezrei lepik be, csillogással és sokféleségükkel elkápráztatják a szemet. Én azonban mégis a saját kezűleg készített díszeket részesítem előnyben. Előnyük, hogy egyediek,

kevés hozzávalóval könnyen elkészíthetők és nem utolsó sorban szépek is. Az adventi hosszú téli estétet kellemesen és hasznosan tölthetjük el családtagjaink, vagy akár barátaink társaságában, együtt élhetjük meg a karácsonyra való készülődés örömét. Hihetetlen, hogy mennyi mindent fel lehet használni díszek készítésére. És minél többen veszünk részt ebben a kellemes foglaltságban, annál több ötlet születik, de

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOZÁS

Ahogy közeledik a Karácsony, egyre többet gondolunk rá, egyre többször jutnak eszünkbe az emlékek, amelyek a tavalyi, vagy az előző karácsonyokhoz kapcsolódnak. Ennek nagy szerepe van részben a médiának és a kereskedelemnek, hisz gyakorlatilag egész december hónapban, mind a televízióban, mind az üzletekben a karácsonyról szólnak a reklámok, karácsonyi díszítések özönével van beborítva minden. E gazdag díszítéseket látva az ember elgondolkodik azon, hogy bizony vannak olyanok is, akiknek a karácsony is olyan, vagy majdnem olyan mint a többi nap, hisz egyedül élnek, nincs aki egy jó szót szóljon hozzájuk, vagy esetleg egy kis ajándékkal meglepje őket.

A Csörgő Fiatalok Szervezete 2004-ben egy olyan programot kezdeményezett, amely azóta hagyományossá vált, és amelynek éppen az a célja, hogy az ilyen magányosan, és szerény anyagi körülmények között élő idős községbelieknek egy kis fényt vigyen az életükbe. 100 darab többségében alapélelmiszereket tartalmazó csomagot állítottunk össze, amelyet egy-egy karácsonyi ének kíséretében adtunk át az időseknek, egyenként felkeresve őket.

Minden évben az ajándékozás végével kellemes élményekkel térünk haza, hisz mindenhol örömmel fogadtak, és éreztük, hogy szebbé tettük ezeknek az idős embereknek az ünnepét.

Azonban a pozitív tapasztalatok mellett rengeteg negatív visszajelzést is kaptunk, rengeteg pofoncsapás ért, és ér a mai napig. A rászoruló személyek nevének listáját 2004-ben a polgármesteri hivatal állította össze, amelyet a következő években próbáltunk mindig frissíteni. Nagyon nehéz kiszűrni azokat, akik igazán rászorulnak. Többfajta kritériumot próbáltunk felállítani ennek érdekében, de a visszajelzések alapján ez nem sikerült teljes mértékben. Sokan állítottak meg az utcán, panaszkodtak szüleinknek, hogy „ez miért kapott, és ez miért nem kapott?” Sokkal másabb a helyzet, ha az illető személy, aki melleleg nem éppen rászoruló, így teszi fel a kérdést, hogy „én miért nem kaptam?”

Ezeknek az embereknek tudniuk kell, hogy az ajándékozáshoz szükséges anyagi források egy részét pályázati úton szerezzük Hargita Megye Tanácsától, másik részét pedig a Helyi Tanács biztosítja. Ezek az anyagi források végesek, és sajnos ezért valóban történik olyan eset, hogy valaki, aki tényleg rászorult volna nem kapott ajándékosomagot.

Megpróbálunk mindent megtenni a jövőben a tévedések elkerülése végett, és reméljük, hogy a negatívumok mellett, azért pozitív hatást is elérünk továbbra is ezzel a programmal, mert a Karácsony a szeretet ünnepe, és mindannyiunk számára azzá kell válnia!

Szőcs László

vannak régi, jól bevált módszerek is, mint például dió megfestése bronzal; toboz befestése akár bronzal akár másfajta festékkel is. Színes papírból nagyon sokféle és változatos dísz készíthető: csillag, mikulás, hópehely, kis ajándékdobozok szalaggal átkötve, papírlánc, de akár még gömb is tőrögethető. Alufoliát is fel lehet használni, akár úgy, hogy kivágott kartonmintára ráragasztva szép ezüstszerű, csillogó hópehelyet, csengőt, csillagot készíthetünk; vagy csíkokat vágunk, azokat összegöngyölgetjük, és ezáltal hajlékony, rugalmas, dróthoz hasonló lesz, amit összefonva, hajlítgatva különböző formákat nyerünk. Nehezebb és nagyobb türelmet igényel a szalmaszálból való formázás: a nedves szalmaszál hajlékony, kevésbé törékeny, varrható.

Nem hiányozhat a fáról a szép piros alma sem. Amellett, hogy kellemes illatot áraszt a szegfűszeggel teleszurkált narancs vagy mandarin, fára akasztva is nagyon jól mutat, de asztali dísznek is megfelel. Lehet díszíteni még szárított hecserlivel, amit felfűzhetünk, fagyönggyel vagy bármi mással, ami eszünkbe jut és jónak találunk. Ezeknek a díszeknek különleges értéke van, nem csak esztétikailag, hanem érzelmileg is.

B. I.

RÉGI KARÁCSONYOK, NÉPSZOKÁSOK JENŐFALVÁN

Karácsony a legszebb, legbensőségesebb, leglátványosabb ünnepünk, a szeretet, a békesség ünnepe. Ezt már eleink-szüleink, nagyszüleink is tudták, sőt lelkiükben szebben jobban ünnepelték Jézus születését.

Az ünneplés azóta, sajnos, sokat változott. Ma egyre inkább az időnként eltűzött ajándékozási versenyben nyilvánul meg. A karácsonyi ünnepkör már az ünnep előtt négy héttel elkezdődött, ez volt és ez az advent, az eljövétel, a várakozás időszaka. Az advent egyik nagyon szép szokása volt a betlehemezés. Ekkor egy csoport (társulat) minden este házról-házra vitte a Szentcsalád képét, együtt imádkoztak és énekeltek a szebbnél-szebb karácsonyi énekeket. Ez a Szentcsalád szálláskereső útját idézi fel, a hajdani zárt ajtókat, amelyek nem nyíltak meg előttük Betlehemben. Ilyenkor két évezred távlatából is együtt érzünk a kirekesztett, megalázott Szentcsaláddal.

Az advent egyik népszokása volt a fonóba járás. A fiatal lányok és fiúk esténként összegyűltek egy-egy házhoz, ahol a lányok fontak, a legények pedig szórakoztatták őket. A fonásra alkalmas kendert többféle előkészítő munka előzte meg: áztatás, szárítás, vagdalás, tilolás, gerebenezés, léhelés. Ezeket a mai fiatalok már egyáltalán nem ismerik. A lányok közben-közben "vélet-

lenül " elejtették orsóikat, hisz a fiúk által felkapott orsóért csók járt. A fonók befejezése után bált szerveztek, ez volt a pokszöszbál.

Az ünnepek után a kenderfonal javából inget, gagyát szöttek. Ez a fehérnemű bizony eléggé durva, merev volt. A mende-monda szerint ez a kender gagya olyan merev volt, hogy ha letették függőlegesen maradt. Egy gyermekkori barátom elbeszélése (anekdotája) szerint egyszer a réten takartak, amikor a hirtelen kerekedett szél belekapott az akkor szokásos hosszú kender ingébe, felkapta a levegőbe, édesapja gerebjével rántotta vissza a földre. A vastagabb, dúrvább kenderfonalból, a durgából zsákot, szalmazsákot, szőnyeget szöttek.

A karácsonyi ünnepség-sorozat dec. 24-én este kezdődött az angyaljövettel. A legtöbb családban akkor is raktak karácsonyfát, amire leginkább házi készítésű díszeket, becsomagolt kockacukrot, diót, almát raktak. De a gyermekek akkor ennek ugyanúgy örültek mint a mai fényes, cifrábnál-cifrább karácsonyfának. De bizony olyan családok is voltak ahol még az említett karácsonyfából sem jutott. Angyaljárás után a család szentmisére ment, ahol pásztorjátékot is mutattak be. Utána egy bőséges vacsora következett töltöttkáposztával, kolbásszal, véressel, rozskenyérrel és különböző for-

májú kaláccsal.

Karácsony első napján mindenki szentmisére ment, így mindig zsúfolásig telt meg a templom. A délutánt és estét a családok általában otthon, magukban, csendben, békességben töltötték. Az ünnep másodnapján is misére mentek, majd délután a legények feldíszített szánokkal megszántkáltatták a lányokat.

A karácsonyt még az állatok is „éreztek”. Etetéskor az addigi rázott (széna és szalma) és áztatott (vízben áztatott polyva és zab) mellett, helyett több szénát kaptak.

Az ünnepek sorozat Szilveszter este ért véget. Dec.31-én este az emberek hálaadó szentmisére mentek, ahol hálát adtak Istennek az eltelt év eredményeiért, az elért sikerekért. Mise után a baráti családok összegyűltek, egyik évben egyik családhoz, a következő évben egy másik családhoz, ahol együtt búcsúztatták az óévet, köszöntötték az új évet.

Ahogy a leíratakból kitűnik sok hasonlóság is van a régi és mai ünneplés, szokások között, de vannak különbségek is, talán eleink javára.

Adatközlők: Gábor László, 87 éves

Gábor Lászlóné, 79 éves

Özv. Karda Józsefné, 79 éves

Lejegyezte: Antal Csaba

VASÚTI MENETREND

Érvényes 2007.12.09 – 2008.12.13

Közlekedés szakasza	Vonat típusa	Csíkszereda	Csíkkarcfalva	Csíkszentdomokos	Gyergyószentmiklós
Gyergyószentmiklós irányába					
Bukarest – Beszterce	gyors	02.15	-	02.47	03.18
Brassó – Déda	személy	06.18	06.56	07.06	07.52
Jászvásár – Temesvár	gyors	11.37	-	12.18	12.49
Brassó – Marosvásárhely	személy	13.15	13.47	13.56	14.42
Csíkszereda – Marosvásárhely	személy	15.42	16.11	16.21	17.16
Brassó – Marosvásárhely	intercity	17.27	-	-	18.30
Brassó – Marosvásárhely	személy	18.23	18.56	19.07	20.04
Brassó – Budapest	nemzetközi gyors	20.49	-	-	21.47
Bukarest – Radnabánya	gyors	22.14	-	22.48	23.19
Csíkszereda – Gyergyószentmiklós	személy	23.29	23.57	00.08	00.54
Csíkszereda irányába					
Máramarosziget – Bukarest	gyors	02.11	-	01.37	01.05
Budapest – Brassó	nemzetközi gyors	06.46	-	-	05.49
Déda – Brassó	személy	06.12	05.38	05.30	04.49
Marosvásárhely – Csíkszereda	személy	09.00	08.15	08.07	07.27
Marosvásárhely – Brassó	személy	15.35	15.03	14.57	14.18
Temesvár – Galac	gyors	16.53	-	16.16	15.45
Marosvásárhely – Bukarest	intercity	17.30	-	-	16.32
Marosvásárhely – Brassó	személy	19.54	19.20	19.13	18.26
Marosvásárhely – Csíkszereda	személy	20.33	20.00	19.54	19.15
Nagybánya – Bukarest	gyors	00.43	-	00.12	23.41

A táblázatban a vonatok érkezési idejét tüntettük fel

NÉHÁNY HASZNOS TANÁCS

- A burgonya főzésekor ha a nagyobakat kötőtűvel megszurkáljuk, akkor egy időben puhulnak meg a kisebbekkel.

- A héjban főtt burgonya nem repedez fel, ha a főzővízbe só teszünk.

- Gyorsabban sül meg a burgonya, ha egy alumínium szeget szúrunk bele, így 15 perccel megrövidül a sütési idő.

- Jobban megpuhul a marhaszelet ha ecet és olaj keverékében mintegy két órán át állni hagyjuk, de közben forgatjuk.

- A baromfihúst sütés vagy főzés előtt ha meglocsoljuk citromlével, gyorsabban puhul.

- Az öreg tyúkot főzés előtt kenegessük meg ecettel, ettől puhább, és jobb ízű lesz.

- Hogy ne fusson ki a tej, kenjük körül a lábas peremét kevés vajjal.

- Nem savanyodik meg és nem fut össze a tej, ha forralás előtt literenként egy kávéskanál cukrot teszünk bele.

- Ha bő zsírban akarunk sütni, a zsiradékba tegyünk egy kávéskanál ecetet. A sütendő étel nem szív magába sok zsírt.

- A hurka és kolbász nem esik össze sütés közben és nem reped fel, ha sütés előtt 7-8 percig forró vízben áztatjuk. Sütés előtt forgassuk meg lisztben.

- A kolbászt ne karikára vágjuk – így könnyen szétesik – hanem hosszúkás szelletekre.

- A felvágott kolbász, szalámi végét ha becsavarjuk alufóliába, akkor nem színeződik el, nem szárad ki.

- A virsli nem pukkan ki, ha nem vízben, hanem gőzben főzzük. A fazekat fél-ig töltjük vízzel, s ha forr, a fazék száján keresztül teszünk egy főzőkanalat, s ráakasztjuk a virsliket, vigyázva, hogy a vízbe ne érjenek.

FELHÍVÁS

Felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy december 26-án, Karácsony másodnapján a helyi gyermek-fúvószenekar a nagymise után a templomban, este 7 órakor pedig a jenőfalvi kultúrotthonban tart koncertet.

Vezérel Bálint Zoltán

HÍREK A MŰJÉGPÁLYÁRÓL

Gábor Jánost, a Felcsíki Hc Club elnökét kérdeztük a jégpályával kapcsolatos kérdéseinkkel:

-Mikor kezdődött el az idei szezon a műjégpályán?

G.J. November elején, a hidegek beálltával kezdődött az idei szezon.

-Miért volt szükség a belépődíj bevezetésére?

G.J. A jégpálya fenntartása rengeteg pénzbe kerül, főleg a villamosenergia ellátásra, a gyerekek szállítására, ehhez be kellett vezetni a belépődíjat

A szabadkorcsolyázásra a belépő 3 lej a felnőtteknek, 1 lej pedig a gyerekeknek.

Ezenkívül az országos felnőtt bajnokság keretén belül rendezendő mérkőzésekre a felnőttek szintén 3 lej belépőt fizetnek, a gyerekeknek ingyenes.

-Hogyan zajlik egy átlagos hét a jégpályán?

G.J. Naponta több mint 300 gyermek edz a jégpályán, egészen a kora reggeli óráktól, késő délutánig. Lehetőség adódik a legkisebbeknek is korcsolyázni tanulni. A napi tornaórákon kívül, d.u. 1 órától elkezdődnek a jégkorong és gyorskorcsolya edzések is, egészen 21 óráig. Este 9 órától 11 óráig felnőtt amatőr csapatok edzései, mérkőzései zajlanak. Ezenkívül minden péntek, szombat és vasárnap este 7órától 9 óráig szabad korcsolyázás.

-Másféle rendezvényre kerül-e sor?

G.J. Igen, például jégkamevált is fogunk szervezni a jövő év elején, helyi és felcsíki szinten.

-Van-e látogatottsága a mérkőzéseknek?

G.J. A tavalyi évhez képest kevesebben járnak, úgy szabadkorcsolyázásra, mint a különböző mérkőzésekre.

-Vannak-e támogatók és kik?

G.J. Természetesen vannak, fő támogatóknak számítanak a helyi tanácsok, a közbirtokosságok, a helyi és idegen szponzorok.

-Gyermekbajnokságok is zajlanak?

G.J. Igen, országos gyermekbajnokságok megrendezésére is sor kerül, de külföldre is ki-járnak a gyerekek. December elején a HC Felcsík 11 éves korosztályú jégkorong csapata egy franciaországi nemzetközi jégkorong-bajnokságon vett részt, ahol közepes eredményt értek el.

-És végül mikor kerül sor a jégpálya befödésére?

G.J. 15 milliárd régi lejt kaptunk, amiből a jégpálya befödésének terveit és a födés szerkezetéhez szükséges építőanyagokat kell

megvásároljuk, de a jövőben ehhez még sok pénzre lesz szükség. A téli szezon után, tavaszszal kerülne sor ezekre a munkálatokra.

Kérdezett: M.I

KÖSZÖNET

A Csorgó Fiatalok Szervezete a Székaszó olvasói nevében is köszönetet mond Németh Szilveszternek, Szilvi bácsinak, aki egész évben fáradhatatlanul segítette fiatal csapatunkat a lap összeállításában, anyagok begyűjtésében, megírásában. Kívánunk neki kegyelmekben gazdag ünnepeket és boldog új esztendőt. Reméljük jövőre is ilyen kitartóan segíti munkánkat.

TUDJA-E, HOGY?

• Julius Caesarig a rómaiak március elejétől számították az új évet. Julius Caesar i.e. 45 – ben módosította a naptárt, azóta esik Újév napja január elsejére.

• Az ógörög időszámítás kiindulópontja az i.e. 776. évi olimpiai játékok volt.

• Nem mindig 7 naphól állt egy hét. A babilóniaiak ötnapos, az egyiptomiak tíznapos hetet használtak.

• A július hónap Julius Caesar nevét, az augusztus pedig Augustus császár nevét örökíti meg a naptárban.

• I.e. 640 körül jelent meg először Asszíriában az első nyilvános vízóra. Az első ingaórát Ch. Huygens holland fizikus találta fel 1658 – ban.

• Egy fényév 9,5 billió kilométer, vagyis az a távolság, amelyet a másodpercenként 300.000 kilométeres sebességgel haladó fény-sugár egy év alatt befut.

• A Nap tömege kb. 332.000 – szer nagyobb a Föld tömegénél, az átmérője pedig 109 – szer nagyobb a Földénél.

• A Nap sugara 695.553,46 km., a köb-tartalma (térfogata) pedig 1,409 trillió köb-kilométer, kb. 1,4 milliószor nagyobb mint a Földé.

A megyei tűzoltóság átiratban közli:

- Tilos az ideiglenes vagy hibás kémények használata.

- A tél folyamán az önkéntes tűzoltók ellenőrzik az épületekben elhelyezett kályhák állapotát, esetenként figyelmeztetve a tűzveszélyre.

- A központi fűtésű lakások esetében időnként szükséges szakemberrel megvizsgáltatni a kazánok állapotát.

- Sok esetben az ideiglenesen használt és felügyelet nélkül hagyott villanyvezeték okoz tüzet. Ezért tilos az ilyen vezetékek használata.

ÍGY FŐZÜNK AZ „ANTALBA”

Húsgombócleves (gombóccsorba) 10 személyre

Hozzávalók: 5 l húslé, 3 drb. sárgarépa, 1 drb. petrezselyem gyökér, 25 dkg darált sertéshús, 0,5 l zöldborsó, 1 drb. zöldpaprika, 2 drb. tojás, só, bors, 1 cs. citromsó, 1 evőkanál paradicsompaszta.

Elkészítése: a húslébe tesszük a megtisztított és hosszukásra vágott petrezselymet, sárgarépát, zöldborsót.

A sertéshúst összedolgozzuk a két tojással, sóval és borssal, majd kisgombócokat formázunk belőle. A lassan fővő levesben óvatosan beleeresztjük a húsgombócokat és megfőzzük. Ha készen van, 0,5 l vízzel elsúroljuk a paradicsompasztát, citromsót és bele tesszük a levesbe. Az így elkészített levest hintsük meg vágott petrezselyemmel.

Órjaleves 10 személyre

Hozzávalók: 3 kg húsos sertésgerinc, 0,5 kg sárgarépa, 2 drb. petrezselyem gyökér, 1 drb. zeller, 1 közepes karalábé, 1 fél kelkáposzta, 1-2 drb. paradicsom, só, szemes bors, 1 fej vöröshagyma, levesbetét.

Elkészítése: a csontokat bő hideg vízben kezdjük főzni. Hozzáadjuk a szemes borsot és egy kávéskanál sót. Ha felfőtt, szedjük le a habját, de még főzzük egy órán keresztül. Ezután hozzáadjuk a zöldségeket. Mikor majdnem puhára főtt a zöldség, hozzáadjuk a félbevágott kelkáposztát. Ha minden megfőtt, a levest leszűrjük, utána a húsokat tegyük külön tálba. A hús mellé adhatunk hozzá ecetes tormát, vagy apró savanyú uborkát. A levesbe főzzünk cérumetét, vagy csigatésztát.

Stefániaszelet 5 személyre

Hozzávalók: 1 kg darált sertéshús, só, bors, fokhagyma, 2 drb. nyerstojás, 2 drb. főtt tojás, 1 drb. pirospaprika

Elkészítése: a darálthúst összedolgozzuk a 2 nyerstojással, sóval, borssal és fokhagymával. Utána laposra kinyújtjuk. A közepébe tesszük a negyedre vágott főtt tojásokat, melléje a csikokra vágott pirospaprikát. Mindezt felgöngyöljük, tepsibe tesszük és a sütőbe (lerbe) közepes hőfokon egy órán át sütjük, majd tálaljuk.

Albert Edit

REJTVÉNY

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10		
11		12		13								
14			15		16						17	
18			19	20		21				22		
		23			24				25			
26	27					28		29			30	
31						32	33		34	35		
36					37			38		39		
40					41				42		43	
				44				45				
46		47						48			49	
50	51		52				53			54		
		55										

KARÁCSONY

A legszebb egyházi ünnepünk, Jézus születésének napja, a szeretet és a béke ünnepe. A IV. századtól dec. 25-én ünnepeljük.

Vízszintes: 1. kettős betű. 3. Egyik szép karácsonyi énekünk. 11. Vonat fut rajta. 13. Határozott számnév. 14. Női név. 16. Modor, viselkedés. 17. Mennybolt. 18. Mutató szó. 19. Dáné Tibor névjegye. 21. Kobakos növény. 22. Nyílás. 23. Színházi időszak. 25. Személyes névmás. 26. Elrakta. 29. Magas növény. 30. Varróeszköz. 31. Főni..... 32. Néma néma. 34. Határhegység. 36. Feszítőeszközt. 37. Porció. 39. ...missa est. 40. Japán pénznem. 41. Feszítem. 43. Az Etna bejárata. 44. Pekov azonos hangjai. 45. ... a levelem. 47. A **karácsonyi népszokások ... és (füg.) 38... eredetűek.** 48. Maros megyei gépkocsik jelzése. 49. Európa Tanács. 50. Állóvíz. 52. Kamion jelzés. 53. „Elavult” köszönés. 54. Helyhatározó. 55. A XVI. Században jelent meg az ünnep egyik szimbóluma, a ...

Függőleges: 1. Talán legszebb, „nemzetközi” karácsonyi énekünk. 2. A csend jelzője. 4. Káté. 5. Római három. 6. Hangtalanul szólít. 7. Javasol. 8. Dal, nóta.

9. Többség. 10. Járunk rajta. 12. Néma néni. 15. Az ünnep előtti négy hetes előkészületi időszak. 17. Élénk egyneműi. 20. Becézett apa. 22. Sír. 23. ... szomjan. 24. Diplomáciai Testület. 25. A ... Ceti hívójele (regény). 27. Vissza színesedik! 28. Vég, vége németül. 30. ... Gallery (London). 33. Nyugat-afrikai ország. 35. Visszaír. 37. „A” többfajta kőzet alkotórésze, ásvány. 41. Összeavart vegytan. 42. Ruhát tisztít. 44. A potroha eleje. 46. Keresztül. 49. Becézett női név. 51. ... -okozat. 53. Olasz folyó. 54. Monte Cristo börtöne.

Készítette: ANTAL CSABA

SZÉKASZÓ

Karcfalvi – Csikjenőfalvi kisújság
Kiadja a Csorgó Fiatalok Szervezete
és Karcfalva Község Önkormányzata
Szerkesztőség: karcfalvi
kultúrotthon, ifjúsági iroda
A nyomdai munkálatok az Alutus Rt.
nyomdában készültek